ਅਜ਼ਗਰ ਬਾਰਿਦ (ਡੀ) ਬਾਈ ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ.

ਬਨਾਮ

ਮਜ਼ਾਮਬੀ @ ਪਿਆਰੇਮਾਬੀ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 249)

ਫਰਵਰੀ 21, 2022

[ਐਲ. ਨਾਗੇਸਵਰਾ ਰਾਓ ਅਤੇ ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਾਈ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਅਪੀਲ – ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ – ਵੰਡ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਪਲੇਂਟੀਫ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 8 ਤੱਕ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਵਾ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਉਹ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ – ਫੈਸਲਾ: ਵੰਡ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਪਲੇਂਟੀਫ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਦਲੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ – ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਅਪਣਾਉਂਦੀ ਹੈ – ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਇੱਕ ਪਲੇਂਟੀਫ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਲੇਂਟੀਫ ਵਜੋਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਜੋਂ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਤਰਕ ਕਿ ਪਲੇਂਟੀਫ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 8 ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਗੈਰ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਲੇਂਟੀਫਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰਾਹਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪਲੇਂਟੀਫਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ – ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਲੇਂਟੀਫ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 8 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਦਾਵਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1908 – ਵੰਡ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਉੱਠਣ ਵਾਲੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ – ਉਚਿਤਤਾ – ਫੈਸਲਾ: ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ – ਜੋ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪਛਾਣ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੁਚੱਜੇ ਅਤੇ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਿਉਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੀ – ਨਾਲ ਹੀ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੌਖਿਕ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਲੈਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਸਨ – ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਲਪਨਾਓਂ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ – ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਗਲਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ।

ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਭਗਵਾਨ ਸਵਰੂਪ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੂਲ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ (1983) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 132; ਡਾ. ਪੀ. ਨੱਲਾ ਥੰਪੀ ਥੇਰਾ ਬਨਾਮ ਬੀ.ਐਲ. ਸ਼ੰਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰ 1984 (ਸੁਪਪ) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 631; 1984) ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 687 ਅਤੇ ਚੰਦਰਪਾਠੀ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਲੀਗਲ ਰਿਪ੍ਰੈਜੈਂਟੇਟਿਵਸ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਾਪੂਜੂ ਕੁਪੰਨਾ ਪੂਨਾਚਾ ਅਤੇ ਰਾਧਾ ਪਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ (2003) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 552; [2003] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 203 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਸਿਟੀ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ (2010) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 216 ; [2010] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 658; ਇੱਲੋਥ ਵਲਪਿਲ ਅਮੁਹਿਬ (ਡੀ) ਬਾਈ ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ ਕੁਨਹਾਬਮੁ ਕਰੁਵਾਨ 2019 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 1336; ਕੇ.ਐਨ. ਨਾਗਰਾਜੱਪਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਚ. ਨਰਸਿੰਹਾ ਰੈੱਡੀ 2021 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 694 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

(1983) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 132 ਪੈਰਾ 12 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

(1984) ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 687 ਪੈਰਾ 12 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

[2003] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 203 ਪੈਰਾ 13 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

[2010] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 658 ਪੈਰਾ 16 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 249 ਦਾ 2010।

17.03.2009 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੈਂਗਲੋਰ ਵਿੱਚ ਰੈਗੂਲਰ ਸੈਕੰਡ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 160 ਦਾ 1995 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਥੇ ਦੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਨਰੇਸ਼ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਮਿਸਿਜ਼ ਲਲਿਤਾ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟਸ।

ਗਿਰੀਸ਼ ਅਨੰਤਮੂਰਤੀ, ਮਿਸਿਜ਼ ਵੈਜਯੰਤੀ ਗਿਰੀਸ਼, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟਸ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਾਈ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

1. ਇਹ ਅਪੀਲ 17-ਮਾਰਚ 2009 ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੈਂਗਲੋਰ ਵਿੱਚ ਰੈਗੂਲਰ ਸੈਕੰਡ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 160 ਦਾ 1995 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਥੇ ਦੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

2. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿਵਰਣ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

ਵਿਭਾਜਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਿਸਦਾ ਨੰਬਰ ਓ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 388/77 ਹੈ, ਪਲੇਂਟੀਫ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 8 ਵੱਲੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 8 ਹਨ, ਕੋਲਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾ. ਮੁੰਸਿਫ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ), ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਜਨ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਕਬਜ਼ਾਗੀ ਲਈ। 11ਵੀਂ ਸਤੰਬਰ 1987 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ, ਉਕਤ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਂਸ਼ਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪਲੇਂਟੀਫ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ 7/24ਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਪਲੇਂਟੀਫ ਨੰਬਰ 3 ਨੂੰ 1/8ਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਲੇਂਟੀਫਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 7 ਤੋਂ 9 ਅਤੇ 22 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ, ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਧਨ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਵਿਭਾਜਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਹੈ, ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਤੋਂ ਕਮਾਏ ਗਏ ਮੁਨਾਫੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਲੇਂਟੀਫ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹਿੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੰਡਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।

3. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਐਲ.ਆਰਜ਼. ਰਾਹੀਂ ਕੋਲਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾ. ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਰੈਗੂਲਰ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 60 ਦੀ 1988 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ (ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ)। ਉਕਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ 23ਵੀਂ ਨਵੰਬਰ 1994 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 11ਵੀਂ ਸਤੰਬਰ 1987 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

4. ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਰੈਗੂਲਰ ਸੈਕੰਡ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 160 ਦੀ 1995 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 18ਵੀਂ ਮਾਰਚ 1998 ਨਾਲ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 23ਵੀਂ ਨਵੰਬਰ 1994 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 11ਵੀਂ ਸਤੰਬਰ 1987 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 18ਵੀਂ ਮਾਰਚ 1998 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6478 ਦੀ 1998 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ 17ਵੀਂ ਅਗਸਤ 2004 ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਤੀਬ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 18ਵੀਂ ਮਾਰਚ 1998 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

5. ਰੀਮਾਂਡ 'ਤੇ, ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ:

ਕੀ ਦਾਵੇਦਾਰ 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਸੰਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਰਹਮਾਨ ਬਾਰਿਦ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਦਾਵੇਦਾਰ 1 ਅਤੇ 2 ਵੰਡ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ - ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ - ਪ੍ਰੋਪੋਇਟਸ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰ ਗਿਆ ਸੀ?

ਕੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਾਵੇਦਾਰ 3 ਤੋਂ 8 ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੋਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਵੰਡ ਲਈ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ 'ਐਸ ਅਤੇ ਐਸ.ਪੀ ਆਈ.ਏ ਤੋਂ ਪੀ-7 ਤੱਕ ਦਾਵੇਦਾਰ 4 ਤੋਂ 8 ਦੀ ਪਿਤ੍ਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ?

ਕੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਵੇਦਾਰ 3 ਤੋਂ 8 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਕਾਹਨਾਮਾ ਜੋ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ, ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?

ਕੀ ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੀ ਪਤਨੀ ਨੂਰਾਬੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਹਿਰ ਦੀਦ ਐਕਸ.ਡੀ-1 ਵਿੱਚ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀਆਂ ਜਾਣ ਯੋਗ ਹਨ?

6. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੁਕਾਈ ਗਈ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜ਼ਗਰ ਬਾਰਿਦ ਯਾਨੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ 8 ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਸੰਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਰਹਮਾਨ ਬਾਰਿਦ, ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਪਤੀ ਅਤੇ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਪਿਤਾ, ਪ੍ਰੋਪੋਇਟਸ ਯਾਨੀ ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਹਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

1. ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 3-ਮਜ਼ੰਬੀ @ ਪਿਆਰੇਮਬੀ ਇਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ 1/8 ਸ਼ੇਅਰ

2. ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ.1-ਅਜ਼ਗਰ ਬਾਰੀਦ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ 7/36 ਸ਼ੇਅਰ

3. ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 4- ਸਯਦ ਰਹਿਮਾਨ ਬਾਰੀਦ @ ਸਾਬੂਲਾਲ ਇਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। 7/36 ਸ਼ੇਅਰ

4. ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 8-ਰਹੀਮਾਨ ਬਾਰੀਦ @ ਇਕਬਾਲ ਪਾਸ਼ਾ ਇਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

5. ਮੁਦਈ ਨੰ.5-ਸ਼ਕੀਲਾ ਬੇਗਮ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ 7/36 ਸ਼ੇਅਰ

6. ਮੁਦਈ ਨੰ.6-ਜ਼ਮੀਲਾ ਬੇਗਮ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ 7/72d ਸ਼ੇਅਰ

7. ਮੁਦਈ ਨੰ.7-ਅਖਿਲਾ ਬੇਗਮ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ 7/72 ਸ਼ੇਅਰ 7/72d ਸ਼ੇਅਰ

7. ਇਸ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਜ਼ਗਰ ਬਾਰਿਦ ਦੁਆਰਾ ਐਲ.ਆਰਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

8. ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਨਰੇਸ਼ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗਿਰੀਸ਼ ਅੰਨਾਂਥਮੂਰਤੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਮੁਦਾਈਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

9. ਸ੍ਰੀ ਕੌਸ਼ਿਕ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਰਫ ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 8 ਨੂੰ ਮੋਹੀਉਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਦੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 8 ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 8 ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ, ਇਸ ਛੋਟੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੀ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

10. ਸ੍ਰੀ ਕੌਸ਼ਿਕ ਨੇ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੀਮਾਂਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਉੱਤੇ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ, ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਮਝੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੇ ਕੇ ਸਾਰੇ ਕਿਹੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

11. ਉਲਟ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਨਾਂਥਮੂਰਤੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਛਾਣਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਲਪਨਾਓਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਦਿਆਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵੰਡ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਉੱਤੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪਾਰਟੀ ਇੱਕ ਮੁਦਾਈ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੀ।

12. ਅਸੀਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਇਸ ਐਤਰਾਜ਼ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਂਗੇ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 8, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **ਭਗਵਾਨ ਸ਼੍ਰੀਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਮੂਲ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਅਤੇ ਡਾ. ਐਨ.ਪੀ. ਤੋਲਾਨੀ ਬਨਾਮ ਥੇਨੂਆ ਬੀ.ਐਲ. ਸ਼ੰਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵੰਡ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਦਲੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਦੂਸਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਸਥਾਨ ਅਪਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਦਾਈ ਵਜੋਂ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੁਦਾਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਜੋਂ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

13. **ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੰਦਰਮੋਹਨ ਰਾਮਚੰਦਰ ਪਾਟਿਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਾਪੂ ਕੋਯੱਪਾ ਪਾਟਿਲ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ:**

"14. ਕੋਡ ਦੇ ਨਿਯਮ 41 ਨਿਯਮ 4 ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਕੁਝ ਮੁਦਾਈਆਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਗੈਰ-ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਦਾਈਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਉਲਟਾਓ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗੈਰ-ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਦਾਈਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 41 ਨਿਯਮ 4 ਨੂੰ ਨਿਯਮ 41 ਨਿਯਮ 33 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 41 ਨਿਯਮ 33 ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ।

15. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਡ ਦੇ ਨਿਯਮ 41 ਨਿਯਮ 4 ਨੂੰ ਨਿਯਮ 41 ਨਿਯਮ 33 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਗੈਰ-ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਦਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰਾਹਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮੁਦਾਈਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਹੁਕਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਗੈਰ-ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਦਾਈਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ।"

14. ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 8 ਤੱਕ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਤਰਕ ਨੂੰ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **ਚੰਦਰਮੋਹਨ ਰਾਮਚੰਦਰ ਪਾਟਿਲ** (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਗੈਰ-ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਦਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰਾਹਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮੁਦਾਈਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਹੁਕਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 8 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਜੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

15. ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਤਰਕ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਹਨ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਤੱਥ ਦੇ ਸਵਾਲ ਹਨ।

16. ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਸਿਟੀ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ:

“27. ਤੱਥ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਵੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਵਿਚਾਰਨਾ ਜਾਂ ਗਲਤ ਦਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਿਖਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਭਾਵ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਾਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਤੇ ਸਾਧਾਰਣ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਰੱਖ ਕੇ। (ਵੇਖੋ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਨਾਥੂ ਸਿੰਘ [(1992) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 647 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1992 ਐਸ.ਸੀ. 1604]; ਕਰਨਾਟਕ ਬੋਰਡ ਆਫ ਵਕਫ ਬਨਾਮ ਅੰਜੁਮਨ-ਏ-ਇਸਲਾਮ ਮਦਰਿਸ-ਉਲ-ਇਸਲਾਮ (1998) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 343 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1999 ਐਸ.ਸੀ. 3067) ਅਤੇ ਦਿਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਯੂਸਫ ਅਲੀ [(2010) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 740 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 2010 ਐਸ.ਸੀ. 2679]).”

28. ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਰਕ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਰਕਹੀਣਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਜੋ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਅਣਿਯਮਿਤਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਝਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਉਹ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਜੇਕਰ ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਿਕਸ਼ਤ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਫੈਸਲਾ ਮਨ ਦੀ ਲਾਗੂ ਦੀ ਹੋਰ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਵੇਖੋ ਭਾਰਤਾ ਮਾਥਾ ਬਨਾਮ ਆਰ. ਵਿਜਯਾ ਰੇਂਗਨਾਥਨ [(2010) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 483 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 2010 ਐਸ.ਸੀ. 2685].)”

17. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਲੋਥ ਵਲੱਪਿਲ ਅੰਬੁਨਹੀ (ਡੀ) ਬਾਈ ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ ਕੁਨਹੰਬੂ ਕਰਨਾਵਨ* ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ:

"14. ਹੁਣ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਵਿਕ੍ਰਿਤੀ ਆਉਣ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਨਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

18. ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇ.ਐਨ. ਨਾਗਰਾਜੱਪਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਚ. ਨਰਸਿੰਘਾ ਰੈੱਡੀ* ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਐਲ.ਐਨ. ਰਾਓ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ) ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"17. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹਾਲੀਆ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਨਾਰਾਇਣ ਸੀਤਾਰਾਮਜੀ ਬਾਦੀਵਾਲ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਲ੍ਰਸ ਦੁਆਰਾ ਬਨਾਮ ਬਿਸਮਾਰਨ 2021 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 319, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

11. ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਸਾਦੀ ਜਾਂਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਨੁਮਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਰਯਾਪਤ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ, ਦੋ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ। ਪਹਿਲਾ, ਜਦੋਂ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੇਠਲੀ(ਆਂ) ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

18. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੌਂਦੀ ਅਤੇ ਕਨਵਿੰਸਿੰਗ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਉਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਏ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ....."

19. ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੁਦਾਇਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨੂਰਬੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ 1944 ਵਿੱਚ ਮਰ ਗਈ। ਉਸ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਜਨਮੇ ਨਾਮਤ: ਰਹਮਾਨ ਬਾਰਿਦ ਅਤੇ ਅਜ਼ਗਰ ਬਾਰਿਦ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1)। ਰਹਮਾਨ ਬਾਰਿਦ ਦਾ ਵਿਆਹ ਰਹਮਤੁੰਨਿਸਾ-ਮੁਦਾਇਆ ਨੰਬਰ 1 ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਨੂਰਜਹਾਨ-ਮੁਦਾਇਆ ਨੰਬਰ 2 ਜਨਮੀ। ਰਹਮਾਨ ਬਾਰਿਦ 1945 ਵਿੱਚ ਮਰ ਗਿਆ ਯਾਨੀ ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।

20. ਮੁਦਾਇਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, 1944 ਵਿੱਚ ਨੂਰਬੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਨੇ ਮੱਜ਼ੰਬੀ @ ਪਿਆਰੇਂਬਾਈ-ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 3 ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਿਆਹ ਤੋਂ, ਪੰਜ ਬੱਚੇ ਜਨਮੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸੈਯਦ ਰਹੀਮ ਬਾਰਿਦ @ ਸਬੁੱਲਲ-ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 4, ਸ਼ਕੀਲਾ ਬੇਗਮ-ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 5, ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ-ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 6, ਅਖੀਲਾ ਬੇਗਮ-ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ ਰਹਮਾਨ ਬਾਰਿਦ @ ਇਕਬਾਲ ਪਾਸ਼ਾ-ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 8, ਸਨ।

21. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਿਰਲੇਖਿਆ ਕਿ ਰਹਮਾਨ ਬਾਰਿਦ ਉਸ ਦਾ ਭਰਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਹਮਾਨ ਬਾਰਿਦ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਧੀ ਅਰਥਾਤ ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਣਾ ਕਿਉਂਕਿ ਰਹਮਾਨ ਬਾਰਿਦ ਦੀ ਮੌਤ 1944 ਵਿੱਚ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ

ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 1964 ਵਿੱਚ ਮਰ ਗਿਆ ਸੀ।

22. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੱਜ਼ੰਬੀ @ ਪਿਆਰੇਂਬਾਈ-ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 3 ਦਾ ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 8 ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸਨ।

23. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਪਤਨੀ ਨੂਰਬੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹਿਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 30ਵੀਂ ਜੁਲਾਈ 1936 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਦੀ ਮਿਲਕੀਅਤ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ।

24. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਖਾਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਪਤਨੀ ਨੂਰਬੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਨੇ ਮੱਜ਼ੰਬੀ @ ਪਿਆਰੇਂਬਾਈ-ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 3 ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 8 ਇਸ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਜਨਮੇ ਸਨ। ਅਜਿਹਾ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਣ ਸਮੇਂ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੌਖਿਕ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੋਰ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਇੱਕ ਵਿਭਾਜਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਰਥਾਤ ਓ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 514/1961 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਥੇ-ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਓ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 514/1961 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਮੌਕਾ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਮਹਿਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇੱਕ ਨਾਮਮਾਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕਦੇ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਪਤਨੀ ਨੂਰਬੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਇਹ ਪਹਿਲੇ ਪੁੱਤਰ ਰਹਮਾਨ ਬਾਰਿਦ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ।

25. ਇਹ ਤੱਥ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਲਟ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 3 ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਕਿ ਉਹ ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 8 ਤੱਕ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਕਿ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸਨ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 8 ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਜਿਹਨਾਂ ਤੱਕ ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਉਹ ਰਹਮਾਨ ਬਰਦੀ ਰਾਹੀਂ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜੋ 1945 ਵਿੱਚ ਮਰ ਗਿਆ ਸੀ ਅਰਥਾਤ ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੋ 1964 ਵਿੱਚ ਮਰ ਗਿਆ, ਉਹ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

26. ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਮੰਨਦਿਆਂ ਕਿ ਮਜ਼ੰਬੀ @ ਪਿਆਰੇਂਬੀ-ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 3 ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹੀ ਨਹੀਂ ਗਈ ਸੀ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਖਿਕ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

27. ਸਈਦ ਅਹਿਮਦ ਅਲੀ-ਪੀ ਡਬਲਯੂ-1, ਜੋ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮੇਂ 75 ਸਾਲ ਦੇ ਸਨ, ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਤਨੀ ਨੂਰਬੀ ਦਾ ਭਰਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਹ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਮਾਮਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ

ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪਤਨੀਆਂ ਸਨ ਅਰਥਾਤ ਨੂਰਬੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ੰਬੀ @ ਪਿਆਰੇਂਬੀ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਨੂਰਬੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਨੇ ਮਜ਼ੰਬੀ @ ਪਿਆਰੇਂਬੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮਜ਼ੰਬੀ @ ਪਿਆਰੇਂਬੀ-ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸਖਤ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਤਮਕ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਵੀ, ਪੀ ਡਬਲਯੂ-1 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਇਹ ਹੋਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪੀ ਡਬਲਯੂ-1 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਨਬੀ ਸਾਬ-ਪੀ ਡਬਲਯੂ-2 ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਿਆ, ਜੋ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਗਵਾਹ ਸੀ। ਅਪੱਨਾ-ਪੀ ਡਬਲਯੂ-3, ਜੋ ਵੀ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਗਵਾਹ ਸੀ, ਨੇ ਪਰਿਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ।

28. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 8 ਦੇ ਜਨਮ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰਾਂ ਸਮੇਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈਅਰ ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ ਸਕੂਲ, ਥਡਗੋਲ ਅਤੇ ਹਾਈਅਰ ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ ਬੁਆਇਜ਼ ਸਕੂਲ, ਥਡਗੋਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਨੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 8 ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਮਜ਼ੰਬੀ @ ਪਿਆਰੇਂਬੀ ਰਾਹੀਂ ਜਨਮੇ ਬੱਚੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਧਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਧਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸੀ।

29. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮੇਹਰ ਦੀਦ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂਰਬੀ, ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਇੱਕ ਨਾਮਮਾਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਉਲਟਾਵਾ, ਗਲਤ ਸੀ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਪਹਿਲੇ ਵਿਭਾਜਨ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਰਥਾਤ ਓ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 514/1961 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿਭਾਜਨ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 1 ਸੀ, ਜਦਕਿ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 1 ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 2 ਸੀ। ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਨੂਰਬੀ ਅਤੇ ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੁੱਤਰ, ਨਾਮਤ ਰਹਮਾਨ ਬਰਦੀ, ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਪਤਨੀ ਨੂਰਬੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੇਹਰ ਦੀਦ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਨਤੀਜੇ ਓ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 514/1961 ਵਿੱਚ ਆਏ ਸਨ, ਜੋ ਮੋਹਿਯੁੱਦੀਨ ਪਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਸਵੀਕਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸਿਰਫ ਨੂਰਬੀ ਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਮੇਹਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੋਰ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਖੁਦ ਓ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 514/1961 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਾਬਕਾ ਡੀ-16 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਭਾਜਨ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

30. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਫ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਉਲਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਨ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੋਂਦੇ ਅਤੇ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਉਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੌਖਿਕ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਲੈਣ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਿਖਾਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਕਲਪਨਾਓਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਸੋਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਔਚਿਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

31. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

32. ਖਰਚੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ। ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ(ਆਂ), ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਬਿਭੂਤੀ ਭੂਸ਼ਣ ਬੋਸ **ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ**

(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ: ਸ਼ੁਭਾਂਸ਼ੂ ਦਾਸ, ਲੜ.ਆਰ.ਏ)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate